

All dyrkar något – även ateisten

Publicerad: 29 June 2020

Det finns inget sådant som att inte dyrka. Alla dyrkar något. Det enda val vi har är vad vi dyrkar. (David Foster Wallace) [1]Sagt under ett tal 2005 vid Kenyon College, USA.

Att dyrka. Är det att leva som klostermunk? Är det lång meditation i ensamhet? Är det att låsa in sig i en moské, kyrka eller synagoga och avskilja sig till förmån för bön livet ut? Den konventionella innebörden av dyrkan är föga uppskattad eller ens existerande i dagens samhälle. Definitionen av dyrkan har ett oändligt spektrum av bibetydelser om vi räknar in alla religioner. Likväl kan alla religioner inte representera en obestridlig sanning, även om vi önskar oss en pluralistisk syn på religion.

Stonehenge är ett bronsåldersbyggnadsverk i sydvästra England och plats för dyrkan. Det består av en cirkelformad megalitisk stensättning, omgiven av en ringgrav och direkt utanför denna en cirkelformad jordvall.

Islams definition av dyrkan inbegriper flera dimensioner. Baserat på en stor mängd bevis hämtade från Koranen och profeten Muhammeds ord ger den islamiskt lärde Ibn Taymiyyah (1263–1328) en definition som godkänts av majoriteten av muslimer. Han definierar dyrkan som ett samlingsbegrepp som står för alla inre (implicita) och yttre (explicita) handlingar som Gud uppskattar. [2]Ibn-Taymiyyah, A. Resalatal-Ubūdiyah, KSA, s. 38.

Shaikhul-Islām Ibn Taymiyyah sade:

Dyrkan (ibādah) är lydnad mot Gud genom att utföra vad Han påbjudit genom Hans budbärares tungor.

Dyrkan (ibādah) är en gemensam term för allt som Gud älskar och är nöjd med vad gäller uttalanden och inre och yttre handlingar.

Enligt denna definition avser inre gärningar den övergripande tron som tron på Guds Enhet, Hans namn och attribut samt Hans värdighet av dyrkan. Inre gärningar inkluderar även kunskap om Guds namn och attribut samt känslomässiga tillstånd som kärlek till godhet och rättvisa samt hat mot förtryck och ondska.

Yttre handlingar inkluderar handlingar som det verbala uttalandet av trosbekännelsen, bönen, fastan, allmosan och vallfärden. De omfattar också att söka och sprida nyttig kunskap, hjälpsamhet samt gott beteende mot föräldrar, släktingar och människor i allmänhet.

I islam ses alla dessa handlingar som dyrkan, men bara på ett villkor: att man avser dem som handlingar av dyrkan, som utförs i lydnad av enbart Gud. I detta avseende skrev Abul A'la Mawdūdi (1903–1979):

En muslims plikt är att alltid lyda Herren för att nogsamt utföra Hans order och avstå från att följa sina egna nycker och begär eller någon annan människa i motsats till Hans önskemål. [3]Mawdūdi,

A. (1985) Let us be Muslims, s. 136.

Därför skiljer sig begreppet gudsdyrkan inom islam radikalt från andra religioners. Det är ett sådant allomfattande begrepp att även ett leende och gladlynthet kan vara dyrkan. Kort sagt, alla former av välvilja, med rätt avsikt, blir till dyrkan. Profeten Muhammed (över honom vare Guds frid och välsignelser) har sagt:

Förringa aldrig en god gärning även om du bara möter din broder med ett leende. [4]Tirmithi, #1833.

Ett leende när ni möter er bror är en form av välgörenhet, liksom att påbjuda gott och motverka ont, visa vägen för den som gått vilse, avlägsna stenar, törnen, och ben från vägar, och att hålla vatten från din hink i din broders hink. [5]Tirmithi, #1956.

Detta står i stark kontrast mot föreställningen att handlingar är underordnade tron. I Islam är tro och handling sammankopplade. De kompletterar och förstärker varandra. Enbart tro räcker inte, den måste också omsättas i handling. Praktisk dyrkan är ett bevis för tron och ett sätt att skilja dem som är engagerade från dem som nöjer sig med tomma ord [6]al-Zarqa, M. Ahmed (1980) Worship in Islam, The Islamic Foundation, Storbritannien, p, 10..

Tror människorna att de efter att ha förklarat 'Vi tror' skall lämnas i fred utan att få utstå provningar Men Vi satte deras föregångare på prov [och Guds vägar kommer att förbli desamma]; Gud vet vilka de sanna och uppriktiga är och Han vet vilka som ljuger. [7]Koranen: 29: 2–3.

Prof. John S. Blackie (1809–1895) påpekar:

Ett fundamentalt misstag som Buddha begick är att han satte mänsklig fulländning i meditation istället för i handling. Hans hjälte är ett helgon, aldrig en konung. Detta är en underordning i motsats till hur världen fungerar. Världen är fylld av ansträngningar; livet är en ansträngning, tillväxt uppnås genom ansträngning, alla ting är fulla av ansträngning och fulländning uppnås enbart genom ansträngning. [8]Blackie, John S. (1878) The Natural History of Atheism, New York, s. 164.

Koranen kombinerar tro (imān) och goda gärningar (a'māl sālihah) i många verser. För att säkerställa ett robust muslimskt samfunds kontinuitet skall tro, goda gärningar och sociala interaktioner samspela och fungera tillsammans:

Vid den flyende tiden! Människan förbereder helt visst sin egen undergång,utom de som tror och lever ett rättskaffens liv och råder varandra [att hålla fast vid] sanningen och råder varandra [att bära motgång med] tålmod. [9]Koranen: 103

Religionshistorikern Karen Armstrong (1944-) sammanfattar:

I Koranen är tro (imān) inte bara tron som finns i hjärtat utan även handlingar som att skänka delar av ens tillgångar, arbeta för att skipa rättvisa och främja godhet samt i nedfallen förringa egot när bönen (salāt) förrättas. [10]Armstrong, Karen (2009) The Case for God: What Religion Really Means, s. 101–102 (inskott inom parenteser är författarens).

Källor:

Dr. Ash-Shehri, Abdullah S. The Only Way Out: www.islamhouse.com, 2014. Web. 7 apr 2014.

Muhammed Knut Bernström (2000), Koranens budskap. Simrishamn: Proprius

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Sagt under ett tal 2005 vid Kenyon College, USA.

↑2 Ibn-Taimiyyah, A. Resalatal-Ubūdiah, KSA, s. 38.

↑3 Mawdūdi, A. (1985) Let us be Muslims, s. 136.

↑4 Tirmithi, #1833.

↑5 Tirmithi, #1956.

↑6 al-Zarqa, M. Ahmed (1980) Worship in Islam, The Islamic Foundation, Storbritannien, p, 10.

↑7 Koranen: 29: 2-3.

↑8 Blackie, John S. (1878) The Natural History of Atheism, New York, s. 164.

↑9 Koranen: 103

↑10 Armstrong, Karen (2009) The Case for God: What Religion Really Means, s. 101-102 (inskott inom parenteser är författarens).